

- આવા વ્યવહારો મોટે ભાગે શાસક કંપની અને બીજ કંપની વચ્ચે તથા એક જ જીથ દ્વારા સંચાલિત જુદી જુદી કંપનીઓ વચ્ચે થાય છે.
- કરાર દ્વારા આવા વ્યવહારોની મુદત અને વ્યાજનો દર નક્કી થાય છે.
- આવી શાપણો અન્ય પ્રાપ્તિસ્થાનોની તુલનામાં સરળતાથી મળી શકે છે.

(6) જહેર થાપણો સુખના સમયના સાથી કહેવાય છે. - વિધાન સમજાવો.

- એકમની આર્થિક સ્થિતિ સારી હોય ત્યારે ઉંચા વ્યાજે જોઈએ તે પ્રમાણમાં જહેર થાપણો સરળતાથી મેળવી શકાય છે, પણ જ્યારે તેની આર્થિક સ્થિતિ બગાડે ત્યારે રોકાણકારો થાપણ પાછી ખેંચી લે છે અને તેઓ પોતાની થાપણો ચાલુ રાખે તે માટે તેમને વધુ ઉંચા દરે વ્યાજ આપવાનું એકમને નબળી આર્થિક સ્થિતિમાં પરવડતું નથી.

➤ તેથી જહેર શાપણોને 'સુખ સમયના સાથી' (fair weather friends) કહેવામાં આવે છે.

(7) નકાનું પુનઃરોકાણ બધી જ કંપનીઓ માટે શક્ય નથી. - વિધાન સમજાવો.

- અનામત અને ભંડોળ સ્વરૂપે રખાયેલો, ન વપરાયેલો નક્ષે ફરીથી ધંધામાં ઉપયોગમાં લેવામાં આવે તેને નકાનું પુનઃરોકાણ કહે છે.
- આવું નકાનું પુનઃરોકાણ જેમની કમાણી એકધારી અને સારી હોય તેવી ઝૂની અને સધ્યર કંપનીઓ માટે જ શક્ય બને છે.

- કારણ કે આવી કંપનીઓ જ વધુ પ્રમાણમાં નકો કરી તેમાંથી અનામત કે ભંડોળો ઉભાં કરી શકે છે.
- ચાલુ પણ માંદી કંપનીઓ સતત ખોટ કરતી હોય છે. તેથી તેમને માટે અનામત ભંડોળો ઉભાં કરવાનું શક્ય નથી અને નવી કંપની ઓછું ડિવિડન આપી અનામત અને ભંડોળો વધારવા પ્રયાસ કરે તો તેની પ્રતિષ્ઠા ઘટે છે.
- તેથી નકાનું પુનઃરોકાણ બધી જ કંપનીઓ માટે શક્ય નથી.

પ્રશ્ન 5. નીચેના પ્રશ્નોના વિસ્તારપૂર્વક જવાબ આપો :

- (1) મૂડીની જરૂરિયાત નક્કી કરતાં પરિબળો સમજાવો.
- ધંધાકીય એકમની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ અસરકારક રીતે કરવા માટે જોઈતી મૂડી નીચેનાં પરિબળો પર આધાર રાખે છે :
1. ધંધાની સ્થાપના માટે :
- ધંધાકીય એકમની સ્થાપના કરવા માટે વિવિધ પ્રકારના ખર્ચોઓ કરવા પડે છે.

આવા ખર્ચાઓ જેવાં કે, એકમની પ્રાથમિક અને વિસ્તૃત તપાસ માટે, નોંધણીનું પ્રમાણપત્ર માટેના વિવિધ દસ્તાવેજો તૈયાર કરવા માટે, કાયદાકીય નિષ્ણાતોની ફી, નોંધણી ફી વગેરે ખર્ચાઓને પહોંચી વળવા માટે મૂડીની જરૂર પડે છે.

2. સ્થિર મિલકતોની ખરીદી માટે :

સ્થિર મિલકતો એટલે ધંધાકીય એકમમાં જે મિલકતોમાં લાંબા ગાળા માટે જે રોકાણ કરવામાં આવે છે.

- આવી મિલકતોમાં વારંવાર કોઈ ફેરફારો થતા નથી.
- સ્થિર મિલકતો જેવી કે; જમીન, મકાનો, યંત્રસામગ્રી, વાહનો વગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં લાંબા ગાળાની મૂડીની જરૂર પડે છે.
આવી મૂડીને સ્થિર મૂડી કહે છે.

3. ચાલુ મિલકતો માટે :

- ધંધાની રોજબરોજની પ્રવૃત્તિને ચાલુ રાખવા માટે કાર્યશીલ મૂડીની જરૂર પડે છે.

- ધંધામાં કાચો માલ, અન્ય સાધનસામગ્રી, છુટા ભાગો, વેતન, મજૂરી, ભાડું, વ્યાજ, વેપારને સહાયક સેવાઓ માટે તેમજ તૈયાર માલના સ્ટોક વગેરે માટે ખર્ચ કરવો પડે છે.
 - આ બધા ખર્ચને પહોંચી વળવા માટે કાર્યશીલ મૂડીની જરૂર પડે છે.
4. ધંધાના આધુનિકીકરણ અને વિસ્તરણ માટે :
- નવી શોધઘોળો થવાથી ધંધાકીય એકમમાં આધુનિકીકરણ અને વિસ્તરણ જરૂરી બને છે.

- ઉત્પાદનની નવી ટેકનોલોજી અપનાવવા માટે મોટા પ્રમાણમાં મૂડીની જરૂર પડે છે.
5. આકસ્મિક જરૂરિયાત માટે :
- ધંધાકીય એકમ પર અનેક આંતરિક અને બાહ્ય પરિબળો અસર કરતાં હોય છે, જેને કારણે મૂડીની જરૂરિયાત પડે છે.

► જેમ કે, હાડતાર, તાળાબંધી, સરકારી નીતિમાં ફેરફાર, બજારની સ્થિતિ, માંગમાં ઓચિંતી વધઘટ, વ્યાપાર ચક, કુદરતી આપત્તિ વગેરેને કારણે આકસ્મિક મૂડીની જરૂરિયાત પડે છે, જે માટે અગાઉથી મૂડીની જોગવાઈ કરવી પડે છે.

(2) શેરનો અર્થ આપી સામાન્ય ઇક્વિટી શેરની લાક્ષણિકતાઓ સમજવો.

- શેર ની વ્યાખ્યા :
- કંપની મોટા પાચા પર મૂડી મેળવવા માટે આ મૂનેનાના નાના ભાગમાં વહેંચી દ છે, જે દરેક ભાગને શેર કરે છે. આ શેર ખરીદનારને શેરહોલ્ડર કહે છે.

- સામાન્ય ઇક્વિટી શેરની લાક્ષણિકતાઓ :
- સામાન્ય ઇક્વિટી શેર ની લાક્ષણિકતાઓ નીચે મુજબ દર્શાવી શકાય.

1. સાચા માલિકો :

- આ શેરહોલ્ડરો કંપનીના સાચા માલિકો કે વફાદાર સાથી છે.
- તેઓ પસંદગીના શેરહોલ્ડરો કરતાં વધુ જોખમ ઉઠાવે છે.

2. મતાધિકાર :

- સામાન્ય ઇક્વિટી હોલ્ડરોને કંપનીની સભામાં વ્યક્તિગીત નહીં, પરંતુ શેરદીઠ મત આપવાનો અધિકાર મળે છે.

3. ડિવિડન :

- સામાન્ય ઇક્વિટી શેરહોલ્ડરોને મળતું ડિવિડન અને ડિવિડનનો ૬૨ અનિશ્ચિત હોય છે.

4. નફા સાથે સંબંધ :

➢ સામાન્ય ઇક્વિટી શેરહોલ્ડરોને મળતા ડિવિડન્નો આધાર નફા સાથે સંબંધ ધરાવે છે. નફામાં થતી વધ્ઘટને કારણે ડિવિડન દરમાં વધ્ઘટ થાય છે.

5. સામાન્ય સભા :

➢ સામાન્ય ઇક્વિટી શેરહોલ્ડરોને કંપનીની સામાન્ય સભામાં હાજર રહેવાનો, મતદાન કરવાનો અને સંચાલકોને ચૂંટવાનો અધિકાર મળે છે.

6. મૂડી પરત :

➤ સામાન્ય રીતે આ પ્રકારના શોરહોલ્ડરોને કંપનીના અસ્તિત્વ દરમિયાન મૂડી પરત કરવામાં આવતી નથી.

7. વિસર્જન :

➤ કંપનીના વિસર્જન સમયે સૌપ્રથમ પ્રેફરન્સ શોરમૂડીનાં નાણાં પરત કરવામાં આવે છે.

➤ ત્યારબાદ જો નાણાં વધતાં હોય, તો આ શોરહોલ્ડરોને નાણાંની ચુકવણી કરવામાં આવે છે.

8. લાયકાતના શેર :

➢ જો કંપનીના આવેદનપત્રમાં જોગવાઈ કરેલ હોય અને સંચાલકોની સંમતિ હોય, તો કંપનીના ચુંટાયેલા સંચાલક બનવા માટે આ શેરને લાયકાતના શેર તરીકે ગણવામાં આવે છે.

9. મૂડી લાભ :

➢ આ શેરહોલ્ડરોને હકના શેર, બોનસ શેર, શેરનો બજારભાવ વધતાં થતો લાભ વગેરે મૂડી લાભ મળે છે.

10. શેરની નોંધણી :

➤ આ શેરની નોંધણી માન્ય શેરબજારમાં કરવામાં આવી હોય છે.
પરિણામે આ પ્રકારના શેરનું ખરીદ-વેચાણ શેરબજારમાં મુક્ત
રીતે બજારભાવે કરી શકાય છે.

(3) પ્રેફરન્સ શોરનો અર્થ આપી તેની લાક્ષણિકતાઓ સમજવો.

- પ્રેફરન્સ શોરનો અર્થ :
- જે શોર પર કંપનીના નફામાંથી ડિવિડન મેળવવાનો
પ્રથમ હક હોય અને કંપનીના વિસર્જન સમયે શોરમૂડી
પરત મેળવવામાં પણ પ્રથમ હક હોય તેવા શોરને
પ્રેફરન્સ શોર કે પસંદગીના શોર કહેવામાં આવે છે.

2. મતાધિકાર :

➤ પ્રેફરન્સ શેરહોલ્ડરોને માત્ર તેમનાં હિતને સ્પર્શીતી બાબતોમાં જ મતાધિકાર આપવામાં આવે છે.

3. પસંદગી :

➤ જે રોકાણકારો સ્થિર અને નિશ્ચિત આવક તેમજ મૂડીની સલામતી છઢતા હોય તેઓ આ શેર ખરીદવાનું પસંદ કરે છે.

4. બજારભાવ :

➤ આ શેરની કિંમત પ્રમાણમાં સ્થિર રહે છે. પરંતુ વ્યાજના દરમાં ફેરફાર થાય ત્યારે જ તેની બજારકિંમતમાં ફેરફાર થાય છે.

5. જોખમનું પ્રમાણ :

➤ ડિવિડન્ડ ચુકવણી અને મૂડી પરત મેળવવામાં પ્રેફરન્સ શેરહોલ્ડરોને અગ્રહક હોવાથી આ શેર ઓછા જોખમી ગણાય છે.

6. મૂડી પરત :

➤ કંપનીના વિસર્જન સમયે બધી જવાબદારીઓની ચુકવણી કર્યા
બાદ ઇક્વિટી શોરમૂડી કરતાં પહેલાં પ્રેફરન્સ શોરહોલ્ડરોને
મૂડી પરત કરવામાં આવે છે.

(4) ડિબેન્ચરનો અર્થ આપી તેના પ્રકારોની સમજૂતી આપો.

- ડિબેન્ચરનો અર્થ :
- ડિબેન્ચર એ લોકી પાસેથી ઉછીની લીધેલી મૂડી છે. એટલે કે ડિબેન્ચર એ કંપનીનું દેવું છે.
- ડિબેન્ચર ખરીદનાર ડિબેન્ચર હોલ્ડરો કંપનીના લેણદારો છે.
- લાંબા ગાળા અને મધ્યમ ગાળાની નાપ્રાપ્તિ માટે ડિબેન્ચરો ખૂબ ઉપયોગી છે.

- ડિબેન્ચરના પ્રકારો :
- ડિબેન્ચરના મુખ્ય પ્રકારો નીચે મુજબ દર્શાવી શકાય :
 1. સલામતીવાળાં (તારણવાળાં)ડિબેન્ચર :
- સલામતીવાળાં (તારણવાળાં) ડિબેન્ચરો એટલે એવા ડિબેન્ચરો કે જેની કુલ રકમ સાથે કંપનીની મિલકતો ગીરો મૂકવામાં આવેલી હોય છે, તેને સલામતીવાળાં તારણવાળા ડિબેન્ચર પણ કહે છે.

- ગીરો મૂકેલ મિલકતો પર તો બોજ ઉલ્લો કરવામાં આવે છે.
એટલે કંપની ગીરો મૂકેલ મિલોનો ઉપયોગ કરી શકે છે.

2. રૂપાંતરણીય ડિબેન્ચરો :

- જે ડિબેન્ચરોનું અમુક ચોક્કસ સમય બાદ સંપૂર્ણ કે અંશતઃ
ઇક્ષિક્ટી શેરમાં રૂપાંતર થઈ શકતું હોય તેવા ડિબેન્ચરોને
રૂપાંતરણીય ડિબેન્ચર કહે છે.

➤ આ પ્રકારના ડિબેન્યર હોલ્ડરોને અમુક નિશ્ચિત સમયને અંતે
ચોક્કસ કિંમતે ડિબેન્યરના નક્કી કરેલ સંપૂર્ણ કે અંશતઃ
હિસ્સાના બદલામ નક્કી કરેલ સંખ્યાના સામાન્ય શેર
આપવામાં આવે છે.

3. બિન-રૂપાંતરીય ડિબેન્યર :

➤ જે ડિબેન્યરોનું સંપૂર્ણ કે અંશતઃ સામાન્ય શેરમાં રૂપાંતર થઈ
શક્યું નથી, તેવા ડિબેન્યરોને બિન- રૂપાંતરીય ડિબેન્યરો તરીકે
ઓળખવામાં આવે છે.

➤ આ ડિબેન્યરોની રકમ ચોક્કસ સમયે અને શરતોએ પરત
કરવામાં આવે છે.

(5) નફાનું પુનઃરોકાણ એટલે શું ? તેના ફાયદા અને મર્યાદાઓ સમજાવો.

- નફાનું પુનઃરોકાણનો અર્થ :
- કંપની પોતાની સમૃદ્ધિન સમયમાં વધુ નફો કમાય ત્યારે બધો નફો ડિવિડન સ્વરૂપે વહેચી દેવાને બદલે તેનો અમુક ભાગ અનામત અને બીબ સ્વરૂપે ધંધામાં અલગ રાખી મૂકે છે.
- આ ન વહેચાયેલી નકી ધંધામાં ફરીથી રોકવામાં આવે તેને નફાનું પુનઃરોકાણ કરે છે.

- આ નફો ભવિષ્યની જરૂરિયાત માટે ઉપયોગમાં લેવામાં આવે
તને નાનું પુનઃરોકાણ કરે છે.
- નફાનું પુનઃરોકાણના ફાયદા :
- નફાના પુનઃરોકાણના મુખ્ય ફાયદા નીચે મુજબ દર્શાવી શકાય

 1. મંદીના સમયમાં ઉપયોગી :

- નફાના પુનઃરોકાણે બજારમાં થતા નકારાત્મક કેરફારો અને
મંદીના સમયમાં આવી પડેલ મુશ્કેલીઓનો સામનો સરળતાથી
કરી શકાય છે.

2. ભાવિ યોજનાઓના અમલ માટે :

- નક્કાના પુનઃરોકાણને કારણે ધંધાનો વિકાસ, વિસ્તરણ અને આધુનિકીકરણની યોજનાઓ સરળતાથી અમલમાં મૂકી શકાય છે.
- આ યોજનાઓના અમલ માટે બાહ્ય પ્રાપ્તિસ્થાનો પર આધાર રાખવો પડતો નથી.

3. નવી મિલકતો ખરીદવા માટે ઉપયોગી :

- ધંધાની નિલકનોના ઉપયોગી આયુષ્યને અને નવી મિલોની ખરીદી કરવા આ પ્રાપ્તિસ્થાનનો ઉપયોગ કરી શાય છે.

4. સ્થિર ડિવિડન નીતિ :

➤ સ્થિર ડિવિડન નીતિ જગવી રાખવા માટે નફાનું પુનઃરોકાણ ઉપયોગી નીવડે છે.

5. બોજમુક્ત મિલકો :

➤ નાનું પુનઃરોકાણ માલિકીનું લંડોળ હોવાથી નાણાં પ્રાપ્ત કરવા માટે મિલકતો પર કોઈ બોજો ઉભો કરવો પડતો નથી.
છે.

6. ઉધીની મૂડી પરત કરી શકાય :

➤ ઉધીની લીધેલ મૂડી પરત કરવા માટે રાખી મૂકેલ કમાણી ઉપયોગી નીવડે છે.

7. મૂડી પડતરમાં ઘટાડો :

➤ ધંધાકીય એકમે રાખી મૂકેલ માળીને કરી મૂડી મેળવવા માટે કાય પ્રાપ્તિસ્થાનો પર નાધાર રાખવો પડતો નથી.

➤ મૂડી મેળવવા માટે એકમે કોઈ ખર્ચ કરવો પડતો નથી. તેથી મૂડી પડતરમાં ઘટાડો થાય છે.

8. માલિકીનું ભંડોળ :

- નકાનું પુનઃરોકાણ એ માલિકીનું ભંડોળ હેવાથી તેને માટે વ્યાજની ચુકવણી કરવી પડતી નથી.

9. શાખમાં વધારો :

- નકાનું પુનઃરોકાણ વધુ તેમ કંપનીની શાખ વધુ ગણાય છે.
- આવી કંપનીઓ સરળતાથી જરૂરી મૂડી મેળવી શકે છે.

□ નફાના પુનઃરોકાલની મર્યાદાઓ :

➤ નફાના પુનઃરોકાણની મુખ્ય મર્યાદાઓ નીચે મુજબ છે:

1. ઇજરાશાહીને પ્રોત્સાહન :

➤ નફાના પુનઃરોકાણ દ્વારા એકમની આર્થિક સંઘરતા અને સત્તા વધે છ. તેથી ઇજરાશાહીને પ્રોત્સાહન મળે છ.

2. સદ્ભાખોરીને ઉત્તેજન :

➤ ઘણી વાર વ્યવસ્થાપકો કે સંચાલકો ઓછું ડિવિડન ચૂકવી વધારાનો નો અનામત ખાને લઈ જાય છે.

- આથી શેરના ભાવમાં ઘટાડો થાય છે. આ સમયે સંચાલકો શેર ખરીદી લે છે.
 - ભવિષ્યમાં તેઓ ઉંચું ડિવિડન જહેર કરી શરનો બજારભાવ વધે ત્યારે ઉંચા ભાવે શરનું વેચાણ કરી અંગત લાભ મેળવે છે.
3. આર્થિક રીતે નબળી અને નવી કંપનીઓ માટે મુશ્કેલ :
- બધી કંપનીઓ આ રીતે મૂડી પ્રાપ્ત કરી શકતી નથી.
 - આર્થિક રીતે નબળી અને નવી પાની કંપનીઓ નફાના પુનઃરોકાણનો લાભ લઈ શકતી નથી.

4. નાના રોકાણકારોને લાભ નહિ :

- નાના રોકાણકારો ઉંચું વિડો મળશે તેવી અપેક્ષાને ધંધાકીય એકમમાં રોકાણ કરતાં હોય છે.
- સંચાલકો જરૂર કરતાં વધારે પ્રમાણમાં ધંધામાં નફાનું પુનઃરોકાણ કરતા હોવાથી નાના રોકાણકારોને પૂરતુ ડિવીડો મળતું નથી.

(6) જહેર થાપણો કોને કહેવાય ? તેના ફાયદા અને મર્યાદાઓ સમજવો.

- કંપની તેની ટૂંકા ગાળાની કાર્યશિલ મૂડીની જરૂરિયાત સંતોષવા માટે જહેર જનતા પાસેથી થાપણો સ્વીકારે છે, તેને જહેર થાપણ કહેવામાં આવે છે.
- જહેર થાપણો કંપની માટે ઉછીની મૂડી કે દેવું છે અને જહેર થાપણમાં નાણાં રોકનારાઓ એ કંપનીના લેણદારો છે.

- જહેર થાપણો 6 માસથી માંડીને 36 માસની મુદત સુધીની હોઈ શકે છે.
- જહેર થાપણો દ્વારા કંપની રોકાણકાર પાસેથી ચોક્કસ મુદત માટે નાણાં સ્વીકારે છે અને તેના પર ચોક્કસ દરે વ્યાજની ચુકવણી કરે છે.
- વ્યાજની ચુકવણી માસિક, ત્રિમાસિક, અર્ધવાર્ષિક કે વાર્ષિક અથવા પાકતી મુદતે મુદલ સાથે પરત કરવામાં આવે છે.

- કંપનીધારા 2013ની જોગવાઈ મુજબ બેન્કિંગ અને નોન-બેન્કિંગ ફાઇનાન્સ કંપનીઓ સિવાયની કંપનીઓ જાહેર જનતા પાસેથી જાહેર થાપણો સ્વીકારી શકતી નથી.
- જાહેર થાપણોના ફાયદા :
- જાહેર થાપણોના મુખ્ય ફાયદા નીચે મુજબ દર્શાવી શકાય :
 1. નાણાં મેળવવા સરળ :
- જો કંપની પ્રતિષ્ઠિત અને સારો નફો કરતી હશે, તો તેને સરળતાથી જાહેર થાપણો દ્વારા નાણાં મળી શકે છે.

2. નાણાં મેળવવાનો ઓછો ખર્ચ :

➤ નાણાંપ્રાપ્તિનાં અન્ય સાધનોની તુલનામાં જહેર થાપણો દ્વારા સરળતાથી ઓછા ખર્ચે અને ઓછા સમયમાં નાણાં પ્રાપ્ત કરી શકાય છે.

3. મિલકતો બોજમુક્ત :

➤ જહેર થાપણો મિલકતની જમીનગીરી વગરે મેળવી શકાય છે. તેથી મિલકતો પર બોજો રહેતો નથી.

➤ કંપની ભવિષ્યમાં મિલકતો ગીરો મૂકી વધારાની ઉછીની મૂડી મેળવી શકે છે.

4. વ્યાજ એ ખર્ચ છે :

➤ જાહેર થાપણો પર ચૂકવવું પડતું વ્યાજ એ કંપનીનો ખર્ચ છે. તેથી તે આવકવેરામાં ખર્ચ તરીકે બાદ મળે છે.

➤ કંપનીએ તેથી ઓછો આવકવેરો ભરવો પડે છે.

5. કાર્યશીલ મૂડી તરીકે ઉપયોગ :

➤ કંપની પોતાની ટ્રેકા ગાળાની નાણાકીય જરૂરિયાતો જહેર થાપણો દ્વારા સંતોષી શકે છે. તેથી કાર્યશીલ મૂડીની જરૂરિયાત સંતોષી શકાય છે.

6. એકસામટો પરત કરવાનો બોજો નહિ :

➤ જહેર થાપણો વારાફરતી પરત થઈ શકે છે, પરિણામે થાપણો પરત કરવાનો બોજો એકસામટો આવી પડતો નથી.

- જહેર થાપણોની મર્યાદાઓ :
 - જહેર થાપણોની મુખ્ય મર્યાદાઓ નીચે મુજબ છે :
 1. અનિશ્ચિતતા :
 - નાણાંનું આ પ્રાભિસ્થાન અનિશ્ચિત છે, એટલે કે રોકણાકારો કેટલા પ્રમાણમાં મૂડીરોકણ કરશે તે અંગે કોઈ જાણાકારી મળી શકતી નથી.

2. રોકાણકારોને જોખમ :

- રોકાણકારોની દ્રષ્ટિએ જાહેર થાપણો જોખમી છે.
- જાહેર થાપણો બિનસલામત દેવાં ગણાય છે, કારણ કે જાહેર થાપણો સામે કોઈ જામીનગીરી આપવામાં આવતી નથી. તેથી મિલકતો પર બોજો રહેતો નથી.
- કંપની ભવિષ્યમાં મિલકતો ગીરો મૂકી વધારાની ઉછીની મૂકી મેળવી શકે છે.

3. સુખના સમયના સાથી :

- જહેર થાપણો કંપનીના 'સાનુક્કુળ અને સુખના સમયના સાથી' છે.
- કંપનીની સ્થિતિ સારી હોય ત્યારે સરળતાથી થાપણો મળી શકે છે.

- પરંતુ કંપનીની આથીક સ્થિતિ બગડે, નાણાકીય કટોકટી ઉદ્ભવે કે કંપની વિશે બજારમાં ઓટી અફ્ઝવા ફેલાય ત્યારે રોકાણકારો પાકતી મુદ્દત અગાઉ થાપણો પરત મેળવવા ધસારો કરે છે અને થાપણો ઉપાડી લે છે.
- આથી કંપનીની નાણાકીય મુશ્કેલીઓમાં વધારો થાય છે. આથી જાહેર થાપણોને સુખના સમયના સાથી કહે છે.

4. નવી અને નબળી કંપનીઓ માટે મુશ્કેલ :

➢ જે કંપનીઓ નવી હોય અને આર્થિક રીતે નબળી હોય તેવી કંપનીઓમાં રોકાણકારોને વિશ્વાસ પડતો નથી. આવી કંપનીઓમાં રોકાણકારો થાપણો મૂકી જોખમ ઉઠાવવા તૈયાર થતા નથી.

(7) નાણાકીય સંસ્થાઓનાં કાચો સમજાવો.

- નાણાકીય સંસ્થાઓનાં મુખ્ય કાચોને નીચે મુજબ દર્શાવી
શકાય :

 1. શેર ખરીદીને નાણાં પૂરા પાડે છે :

- નાણાકીય સંસ્થાઓ કંપનીઓના શેર ખરીદીને નાણાકીય મદદ
કરે છે.

- નાણાકીય સંસ્થાઓ કંપનીઓની સ્થાપના, વિકાસ, વિસ્તરણ, આધુનિકીકરણ, વૈવિધ્યીકરણ વખતે શેર બહાર પાડે ત્યારે શેર ખરીદે છે.
- નાણાકીય સંસ્થાઓ કંપનીઓને બાંયધરી આપીને પણ મદદ કરે છે.

2. લોન આપીને નાણાં પૂરાં પાડે છે :

- નાણાકીય સંસ્થાઓ ધંધાકીય એકમોને લાંબા ગાળાનું ઘિરાણ કરીને નાણાકીય મદદ કરે છે.

- મોટે ભાગે આ ધિરણ તારણવાળું હોય છે.
 - વિશિષ્ટ સંજોગોમાં જરૂરિયાત વખતે ધંધાકીય મિલકતો ઉપરાંત વ્યક્તિગત મિલકતોને તારણ તરીકે લેવામાં આવે છે.
3. તકનિકી સેવાની સીધી ચુકવણી દ્વારા મદદ :
- ધંધાકીય એકમોને ઘણી વાર ટેનિકલ અને નિષ્ણાતોની સેવા મળી શકતી નથી.
 - આવી સેવાઓ માટે તેમણે મોટા પ્રમાણમાં નાણાં ખર્ચવા પડે છે.

➤ નાણાકીય સંસ્થાઓ આ પ્રકારની સેવાઓ ઉપલબ્ધ કરાવે છે અને તે અંગેની સીધી નાણાંની ચુકવણી જે-તે ટેકનિકલ કંપનીને કરે છે.

4. બાંયધરી પૂરી પાડવી :

➤ નાણાકીય સંસ્થાઓ પોતાની સલામતી જળવીને ધંધાકીય એકમોના જમીન બને છે.

➤ આ રીત તેઓ નાણાં આપનાર અન્ય સંસ્થાઓને સલામતીની ખાતરી આપે છે.

➤ આમ, કંપનીઓને પરોક્ષ રીતે નાણાં મેળવવામાં મદદરૂપ નીવાડે છે.

5. અન્ય સેવાઓ :

➤ નાણાકીય સંસ્થાઓ અન્ય સેવાઓ પણ પૂરી પાડે છ. જેમ કે, કંપનીની સ્થાપનામાં મદદ કરવી, બજાર સંશોધનમાં તથા વિદેશી બજારોની માહિતી પૂરી પાડવી વગેરે સેવાઓ પૂરી પાડે છે.

Thanks

For watching